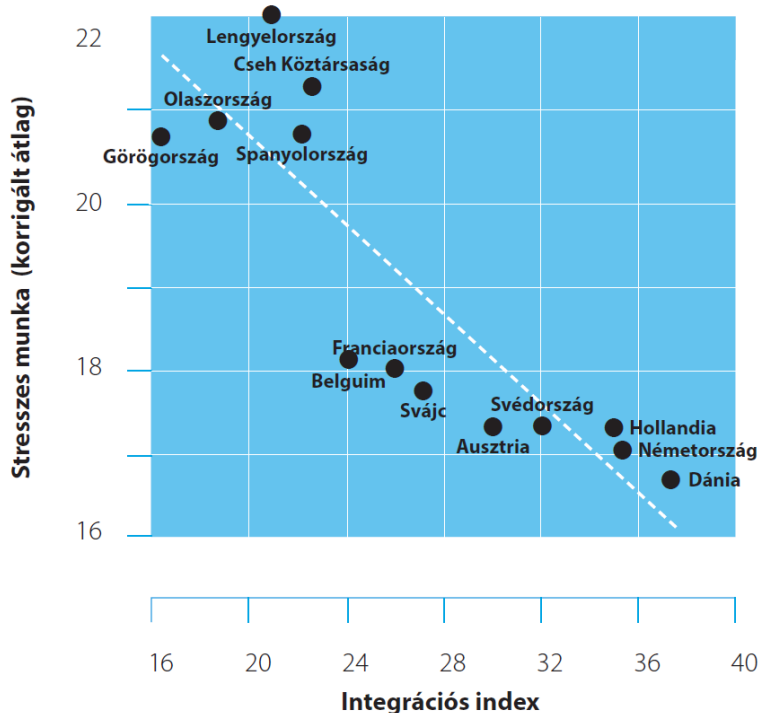

A munka minőségének javítása, főleg az alacsonyabb foglalkozási csoportok tagjai számára, hozzá tud járulni ahhoz, hogy Európa számottevően egészségesebbé és produktívabbá váljon

A probléma

A munka a legtöbb európai ember életében központi szerepet játszik. Jövedelmet, képességeket, elismerést és társadalmi státuszt nyújt. A minőségi munka és foglalkoztatás hozzájárul a dolgozók egészségéhez és jólétéhez, míg a rossz munkakörülmények növelik megbetegedésük esélyét, mert nehéz anyagi (fizikai, kémiai, biológiai) és pszichoszociális (stresszkeltő) körülményeknek teszik ki őket (1).

A kutatás kimutatja, hogy a stresszes munkahely, melyet nagy igénybevétel, alacsony szabályozás és a megtett erőfeszítésekhez képest alacsony juttatás jellemez, közvetlen és negatív hatással van a dolgozók egészségi állapotára és termelékenységére. Nyilvánvaló bizonyíték áll rendelkezésre arról, hogy az egészségre káros munkakörülményeknek való kitettség gyakorisága az európai foglalkoztatott népességben szociális gradienst követ: minél alacsonyabb a szocioökonómiai státusz, annál nagyobb a kitettség a rossz munkakörülményeknek. Így az alacsonyabb foglalkozási csoportokat jobban fenyegeti a munkához kötődő rossz egészségi állapot, mint a magasabbakat (2).

Ábra: A nemzeti munkaerőpiaci integráció szintje és a munkahelyi stressz pontszáma³.

integráló) nemzeti munkaerőpiaci szakpolitikákba történő befektetés és a munka minősége között. Ez arra utal, hogy a fejlettebb aktív munkaerőpiaci szakpolitikákkal rendelkező európai országokban inkább egészségmegőrző a munkakörnyezet (3). Aggasztó, hogy a kutatási eredmények szerint a munka minőségének szinte minden mutatója alacsonyabb szinten áll a déli és keleti országokban, mint az északi és nyugati országokban (3-5).

Ennek a bizonyítéknak az ismeretében, valamint tekintettel az egészségtelen munkából eredő gazdasági költségekre és termelékenység csökkenésre, sürgősen és minden üzleti ágazatban be kell fektetni az egészség megőrzését előtérbe helyező munkahelyi és foglalkoztatási környezetbe, előtérbe helyezve a legnagyobb szükséggel rendelkező, kevésbé privilegizált foglalkozási csoportokat. Ezeket a befektetéseket nemzeti munkaügyi és szociális szakpolitikáknak kell megerősítenie, nemzetközi szintű összehangolt fellépéssel és szabályozással kiegészítve.

A DRIVERS-en belül végzett, fontos kutatás lineáris összefüggést tárt fel az aktív (különösen a sérülékeny csoportokat a foglalkoztatásba

Megoldások

Önmagában egy ágazat sem tud szembeszállni a tisztességtelen foglalkoztatással. Ehhez számos érdekelt fél, mint a munkaadók, szakszervezetek, döntéshozók és foglalkozás-egészségügyi és -biztonsági szakemberek bevonására van szükség. Együtt kell dolgozniuk a munkakörülmények általános javításáért, de figyelmüknek arányosan nagyobb részét az azt jobban igénylő csoportokra kell összpontosítani. Nincs egyetlen jó megoldás: sokoldalú, koordinált megközelítésre van szükség.

Első lépésként a munkahelyi nehézségek szisztematikus monitorozására van szükség, tudományosan elfogadott eszközökkel. Ahol erre lehetőség van, jó, ha a monitorozást a nemzeti szabályozások és a kapacitásba és képzésbe történő befektetések támogatják. A monitorozást európai szinten elismert szakmai szövetségek és hálózatok kell, hogy végezzék (pl. a MODERNET, munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági szakértők, munkaügyi felügyelőségek) olyan szervezetekkel együttműködve, mint az EU-OSHA, Eurofound és Eurostat (6).

Másodsorban, a munkakörülmények javítása érdekében szervezeti szintű beavatkozásokat is végre kell hajtani. Ehhez az olyan jelentős érdekelt felek, mint a BusinessEurope, az Európai Szakszervezetek Szövetsége és a European Network of Healthy Enterprises (*Egészséges vállalkozások európai hálózata*) közös cselekvésére van szükség, az EU-OSHA folyamatban lévő és tervezett programjaival együttműködve. A kutatások szerint a beavatkozásoknak a nehézségek több forrását is kezelniük kell, illetve participációs megközelítést alkalmazva be kell vonni a munkaadókat, vezetőket, szakértőket és munkavállalókat (7).

Harmadsorban, olyan munkaerőpiaci szakpolitikákat kell bevezetni, melyek segítik a sérülékeny csoportok újraintegrálását a munkaerőpiacba. Ezek a szakpolitikák jelentős megtérülést hoznak és nem a közkiadások növelését jelentik.

Végül, EU szintű szakpolitikákat kell kidolgozni, hogy csökkenjenek a munka minőségében megfigyelhető jelentős különbségek Európa különböző részein. Ezeket az intézkedéseket az európai intézetek szakértőinek tanácsadása és támogatása mellett az olyan országokból származó jó gyakorlatok modelljeire kell építeni, ahol már kialakítottak különösen hatékony szabályzást.

Cselekvési lehetőségek

- A tisztességes foglalkoztatás igazságossági oldalának hangsúlyozása az európai foglalkoztatási stratégiában. Ez magában foglalja azt is, hogy az európai szemeszter figyelembe kell, hogy vegye a foglalkoztatási feltételeket, a stresszkezelést és a munkafeltételek és munkabérek kollektív tárgyalását.
- A dolgozók részvételének és az igazgatótanácsi képviseletének ösztönzése a tisztességes foglalkoztatás javításáért. Ez történhet a Részvényesek jogairól szóló irányelv alapján, vagy a dolgozók munkahelyi bevonása jogi keretrendszerének bevezetésével.
- A kooperáció növelése a nem bejelentett munka megelőzése, és az ilyen munkától való elrettentés témájában. A kiküldött munkavállalókról szóló irányelv felülvizsgálata segíthetné a különösen tisztességtelen körülményekkel való szembeszállást, azok szabályzását és javítását.
- A tisztességes foglalkoztatás előtérbe helyezése az EU beruházási tervében, például a szociális és foglalkoztatási mutatók a támogatás kiválasztási feltételeibe emelésével (8).
- A gerincsérülésekről és egyéb izom- és csontrendszeri rendellenességekről szóló irányelv kezdeményezése az EU munkahelyi biztonsággal és egészségvédelemmel kapcsolatos 2014-2020-as stratégiája végrehajtásának támogatására. Ez különösen az alacsonyabb foglalkozási csoportokra kell, hogy figyelemmel legyen.

- Az EU 2020 stratégia az ipari teljesítményre, foglalkoztatásra és képzésre vonatkozó célokat és folyamatokat fogalmaz meg. A foglalkoztatás növelésével a szegénység csökkentésére irányuló cél hangsúlyozza a minőségi foglalkoztatás fontosságát. Az olyan államközi és reprezentatív mechanizmusok, mint az EU Foglalkoztatási és Gazdasági Bizottságai és az Európai Parlament figyelembe kell, hogy vegyék a friss bizonyítékokat annak érdekében, hogy a minőségi munkát szolgáló hatékony gyakorlatokat és befektetéseket lehessen tervezni és végrehajtani.
- A munkahelyi beavatkozások és a tisztességes foglalkoztatás kutatásának támogatása a Horizont 2020 keretei között, főleg az alacsonyabb foglalkozási csoportokra, illetve az olyan országokra és foglalkoztatási helyzetekre fókuszálva, ahol sürgősen cselekedni kell, de kevés tudás áll ehhez rendelkezésre.

Megjegyzések

Jelen összegzés a DRIVERS projekt által létrehozott dokumentumok része (9). A DRIVERS projekt koordinátora az EuroHealthNet, és az Európai Unió hetedik keretprogramja támogatja (FP7/2007-2013) a 278350. számú támogatási szerződés szerint. Ez a dokumentum az eredeti angol szöveg magyar fordítása. Technikai okok miatt, csak az eredeti angol nyelvű változat lett a DRIVERS konzorcium által jóváhagyva.

Hivatkozások

1. Gallie D, editor. Economic crisis, quality of work, and social integration: The European experience. Oxford: Oxford Univ. Press; 2013.
2. Hoven H, Siegrist J. Work characteristics, socioeconomic position and health: a systematic review of mediation and moderation effects in prospective studies. *Occup Environ Med* 2013; 70(9):663–9.
3. Wahrendorf M, Siegrist J. Proximal and distal determinants of stressful work: framework and analysis of retrospective European data. *BMC Public Health* 2014; 14(849).
4. Lunau T, Wahrendorf M, Dragano N, Siegrist J. Work stress and depressive symptoms in older employees: impact of national labour and social policies. *BMC Public Health*.13;1:1086.
5. Eurofound. Quality of employment conditions and employment relations in Europe. Dublin: Eurofound; 2013.
6. EU-OSHA. Analysis of determinants of workplace occupational safety and health practice in a selection of EU Member States. Luxembourg; 2013.
7. Montano D, Hoven H, Siegrist J. A meta-analysis of health effects of randomized controlled worksite interventions: Does social stratification matter? *Scand J Work Environ Health* 2014; 40(3):230–4.
8. European Commission. An Investment Plan for Europe. Brussels: European Commission.
9. DRIVERS for Health Equity (2014-2015). 7th Framework Programme. Elérhető: <http://health-gradient.eu>.